

הוצאות להורג של בוגדים על ידי חמאס בעזה

אירועים אחרונים בעזה - הוצאות להורג של משתפי פעולה על ידי חמאס - הציתו מחדש דיון עז בתקשורת העולמית ובפלטפורמות החברתיות. בעקבות מעשים אלה, התגלה דפוס מוכר: פרשנים המזוהים עם נרטיבי ההסברה מגנים במהירות את הפלסטינים כ"לא מתורבתים", ומפנים זעם מוסרי כלפי תומכי הפלסטינים על כך שאינם מגנים את ההוצאות להורג באותה התלהבות. האשמות אלה אינן חדשות - הן חלק מאסטרטגיה רחבה יותר שנועדה לפגוע בלגיטימיות של ההתנגדות הפלסטינית ולהסיט את תשומת הלב מהאלימות הלא-מידתית והדיכוי המערכתי המוטלים על עזה ועל האוכלוסייה הפלסטינית הרחבה יותר.

היסטוריה קצרה של בגידה

בכל מלחמה לאורך ההיסטוריה, מדינות ביקשו לגייס משתפי פעולה - אנשים שהיו מוכנים לבגוד בצד שלהם תמורת כסף, כוח או הישרדות. מההתנגדות הצרפתית ומלשיני הנאצים במלחמת העולם השנייה, דרך מבצעים צבאיים של ארצות הברית בעיראק ובאפגניסטן, ועד לכיבוש הישראלי של פלסטין, ההיגיון נשאר זהה: מודיעין הוא נשק רב עוצמה, ובגידה היא מחירו. עזה אינה יוצאת דופן. עם זאת, התגובות למה שמכונה "בוגדים" בהקשר זה מסוננות דרך עדשה רעילה וצבועה במיוחד.

בחירה מפתיעה של בוגדים

לאחר מסרים ציבוריים אינסופיים על "החזרת החטופים הביתה" ו"אי-רעב של עזה", ניתן היה לצפות שישראל תעדיף למצוא בעלי ברית שיוכלו לסייע בשחרור חטופים. אך המציאות מצביעה על אג'נדה שונה. ישראל **תמכה בכנופיה פלילית**, הידועה בשם "הכוחות העממיים", בראשות יאסר אבו שבאב. קבוצה זו הייתה אחראית לשוד שיירות סיוע ומכירה מחדש של מזון בשוק השחור של עזה במחירים מופקעים. כולם בעזה, ורבים מעבר לה, ידעו שיאסר אבו שבאב הודר ונושל על ידי שבט הבדואים שלו, שהכריז עליו ועל כנופייתו כפורעי חוק.

זה חושף סתירה מרכזית בנרטיב ההסברה - הכרזה על דאגה לחטופים והכחשה של שימוש ברעב כנשק - תוך תמיכה בו-זמנית במשתפי פעולה פליליים שהישגם העיקרי היה **גניבת מזון מעמם שלהם**.

בגידה ועונש

כל מדינה, ללא קשר לאידיאולוגיה או גיאוגרפיה, מתייחסת לבגידה כאחד הפשעים החמורים ביותר האפשריים. בזמן מלחמה, בגידה בעם יכולה להיות בעלת השלכות קטלניות - לא רק עבור צבאות וממשלות, אלא עבור אזרחים שחייהם תלויים בלכידות השברירית של החברה שלהם. מסיבה זו, **כמעט כל חוק פלילי וצבאי של מדינה קובע את העונשים החמורים ביותר לבוגדים**, לעיתים כולל מאסר עולם או הוצאה להורג. ההיסטוריה מלאה בדוגמאות. מטיפול אירופה במשתפי פעולה עם הנאצים לאחר מלחמת העולם השנייה ועד להוצאה להורג של מרגלים במהלך המלחמה הקרה, ממשלות תמיד הגנו על קדושת הנאמנות בעונשים חמורים.

אפילו במדינות שהתרחקו מעונש מוות, **בגידה ממשיכה לתפוס מקום ייחודי בהיררכיית הפשעים** - לעיתים היא נותרת אחד העבירות האחרונות שעדיין זכאיות לעונש מוות. בארצות הברית, החוק הפדרלי עדיין מאפשר הוצאה להורג בגין בגידה. בהודו, **פקיסטן ובנגלדש**, בגידה ועבירות קשורות כמו "ניהול

מלחמה נגד המדינה" נותרו פשעים שדינם מוות. אותו הדבר חל במדינות כמו **סין, צפון קוריאה, איראן וערב הסעודית**, שבהן עונש המוות מוטל באופן קבוע בגין אישומים פוליטיים או הקשורים לריגול. אפילו **בסינגפור ומלזיה**, בגידה יכולה לשאת עונש מוות באופן חוקי. ממשלות רבות ברחבי העולם עדיין טוענות שבגידה במדינה היא עבירה כה חמורה שהיא יכולה להצדיק את העונש האולטימטיבי.

ואף על פי כן, כאשר הפלסטינים מענישים משתפי פעולה - אנשים המואשמים במניעת סיוע הומניטרי מהגעה לאוכלוסייה המורעבת - הם מוצגים לא כעם המגן על עצמו, אלא כהמון חסר חוק הפועל מתוך ברבריות. אותם משקיפים שיתמכו או יקבלו את הענישה החמורה של בוגד במדינותיהם שלהם מביעים **זעם מוסרי** כאשר הפלסטינים פועלים להגן על עצמם.

חוק צבאי וצביעות

כמה ממפצי ההסברה טוענים כעת כי משתפי הפעולה לכאורה בעזה היו צריכים לקבל משפט הוגן. זו נקודת דיבור נוחה, במיוחד עבור אלה שלהוטם לצייר את הפלסטינים כלא מתורבתים על כך שהגיבו לבגידה באמצע מלחמה. אך זו מתעלמת במכוון מהמציאות בשטח: **אין עוד מערכת משפטית מתפקדת בעזה**. לאחר מסע ההרס של ישראל, **אין בתי משפט, אין תאי מעצר, וכנראה גם אין שופטים או תובעים ששרדו**. שכונות שלמות הושטחו. משרדים, תחנות משטרה, בתי משפט - הכל נעלם. המוסדות שבדרך כלל היו מטפלים בחקירות פליליות ובהליכים משפטיים הופצצו לעפר. בתנאים כאלה, לדרוש משפט בבית משפט זה לא רק לא מציאותי - זה לא כן.

זו בדיוק הסיבה ש**חוק צבאי קיים**: זהו מסגרת משפטית שנועדה לפעול כאשר תשתית אזרחית כבר אינה מתפקדת. חוק צבאי אינו פרצה - הוא מערכת המוצא האחרון כאשר החברה קורסת. ואפילו חוק צבאי, כאשר הוא מיושם כראוי, **כולל הוראות להליך הוגן**, אם כי בצורה מפושטת וצבאית. זה אולי לא נראה כמו אולם משפט משודר בטלוויזיה עם עורכי דין בחליפות, אך הוא עדיין נועד לעקוב אחר כללי הצדק הבסיסיים - במיוחד כאשר זמן, ביטחון והישרדות הקהילה כולם מוטלים על כף המאזניים.

כעת השוו זאת עם **הצביעות הבוטה** של המערכת הישראלית. ישראל השתמשה באופן שגרתי בחוק צבאי **נגד פלסטינים במשך עשורים**, לא משום שאין לה בתי משפט מתפקדים, אלא משום שחוק צבאי **מעניק למדינה יותר כוח ופחות מגבלות**. ילדים נגררים לבתי דין צבאיים. עצירים מוחזקים במשך חודשים ללא משפט. הרשעות ניתנות ללא הצגת ראיות בפומבי. השימוש של ישראל בחוק צבאי אינו עניין של הכרח - הוא עניין של שליטה ובקרה.

אז כאשר מבקרים מגלים לפתע תשוקה ל"הליך הוגן" בעזה, שאלו את עצמכם: היכן הייתה הדאגה הזו כאשר ישראל הטילה חוק צבאי על אזרחים בגדה המערבית? היכן היא כאשר ישראל הורסת בתים פלסטיניים ללא משפט? כאשר מעצר מנהלי משמש לכליאת אנשים ללא הגבלת זמן ללא אישום? כאשר ילדים נחקרים ללא נוכחות עורך דין?

זה לא עניין של צדק. זה עניין של **זעם מבוים** - שימוש בשפת החוק וזכויות האדם לא כדי להגן על החלשים, אלא כדי להכפיש את אלה שכבר נמצאים תחת מצור.

נטישה מכוונת

אלה שבחרים **לשתף פעולה עם אויב** דורשים בדרך כלל **הגנה או פינוי** כאשר המלחמה מסתיימת. זהו כלל לא כתוב של ריגול: אלה שבוגדים חייבים להיקנות - לא רק בכסף, אלא בהבטחות להצלה. סוכנים שמסכנים את חייהם בתוך שטח עוין פועלים לעיתים נדירות מתוך נאמנות; הם פועלים מתוך פחד, ייאוש או אופורטוניזם. וכמעט תמיד הם מצפים שמטפליהם יבטיחו את ביטחונם כאשר הלחימה נפסקת.

בעזה, לא ברור אם יאסר אבו שבאב וכנופיית "הכוחות העממיים" שלו קיבלו אי פעם ערבויות כאלה מישראל. עם זאת, מה שנראה סביר יותר ויותר הוא **שישראל לא עמדה במילתה** - או שמעולם לא התקיימה הסדרה אמיתית. דיווחים מהשטח מצביעים על כך שכאשר הפסקת האש נכנסה לתוקף, משתפי הפעולה הללו **נשארו חשופים**, ללא פינוי או הגנה, מול זעם החברה אותה ניצלו.

זו לא תהיה הפעם הראשונה שמדינה חזקה **נטשה את שליחיה המקומיים** כאשר תועלתם פגה. אותו דפוס התרחש באפגניסטן, עיראק וויאטנם, שם מתורגמנים, מלשינים ומיליציות ששירתו צבאות זרים נותרו מאחור, לעיתים נרדפו על ידי קהילותיהם כבוגדים. עבור הכובש, אנשים כאלה הם כלי נוחות - יקרי ערך במהלך המערכה, ניתנים להשלכה כאשר המטרה משתנה.

נכסים חד-פעמיים, מיתות שימושיות

אם ישראל הייתה רוצה, היא יכולה לארגן פינויים או להציע להם מקלט, אך במקרה זה נראה כי **ערך האנשים הללו היה גדול יותר במותם מאשר בחייהם**. ההוצאות להורג שלהם הפכו לשימושיות - לא מבחינה צבאית, אלא **מבחינה נרטיבית**. בכך שישראל אפשרה למשתפי פעולה ליפול לידי חמאס או מיליציות מקומיות, היא הבטיחה שאנשים אלה יעמדו בפני עונש מהיר ופומבי שיוכל אז להיות **משודר כראיה לברבריות פלסטינית**. סוכני הסברה וגופי תקשורת ניצלו את ההזדמנות: תמונות וסרטונים גרפיים שותפו, זעם מוסרי יוצר, ושאלה נשאלה בקול רם - "למה תומכי הפלסטינים לא מגנים זאת?". זו לא הייתה רק נטישה. זו הייתה **הקרבת תעמולה**.

האסטרטגיה עוקבת אחר היגיון מוכר: להציג את הפלסטינים כלא-רציונליים, אלימים, ובלתי מסוגלים באופן מהותי לקיים ערכים "מתורבתים" כמו משפטים הוגנים וזכויות אדם. זה מאפשר לישראל להציג את עצמה כצד המוסרי יותר - אפילו תוך כדי עיסוק בענישה קולקטיבית, מצורי רעב והרס שיטתי של תשתיות עזה. בנרטיב זה, משתף הפעולה אינו אדם. הוא **אביזר, חייל משחק, ולבסוף, קדוש מעונה למלחמת מדיה** שבה הברוטליות של האויב חייבת תמיד להיות מוצגת לעיני כל. חייו ניתנים להשלכה. מותו הוא הון פוליטי. מה שהופך את הטקטיקה הזו ליעילה במיוחד הוא שהיא הופכת את תפקידי הקורבן והנבל. במקום להיות אחראית לתנאים שמובילים לבגידה, כאוס פנימי וייאוש, ישראל יכולה להצביע על התוצאות הבלתי נמנעות של בגידה כהוכחה לכך שהחברה הפלסטינית היא מעבר לגאולה.

מבצעים פסיכולוגיים לעיני כל

זו אינה השערה בלבד. ממשלות משתמשות זה מכבר **במבצעים פסיכולוגיים (פסי-אופס)** כדי לתמרן את התפיסה הציבורית באמצעות דליפות מבוקרות, נטישה סלקטיבית וניצול נרטיבי. מה-CIA ועד המוסד, סוכנויות מודיעין מבינות שהמלחמה כבר אינה נלחמת רק בשטח - היא נלחמת **במוחות**, על מסכים ובאמצעות כותרות.

לאפשר לבוגדים למות - ולהבטיח שמותם יהיה גלוי - משרת מספר מטרות:

- **הפחדה:** זה שולח מסר לאחרים בעזה השוקלים שיתוף פעולה - אתם לבד.
- **דה-לגיטימציה:** זה מאפשר לישראל לתאר את ההתנגדות הפלסטינית כברוטלית וחסרת חוק.
- **הסחת דעת:** זה מפנה את המיקוד מפשעי המלחמה של ישראל על ידי יצירת מחלוקת שבה הפלסטינים חייבים להגן על עצמם.
- **פילוג:** זה זורע חוסר אמון בתוך החברה הפלסטינית, ומעודד את האמונה שאף אחד אינו בטוח, אפילו בין עמו.

זעם סלקטיבי בתקשורת המערבית

אם תעקבו אחר הסיקור התקשורתי המרכזי הבינלאומי של המלחמה בעזה, אולי תחשבו שהדאגה הדחופה ביותר לזכויות האדם היא הוצאתם להורג של קומץ משתפי פעולה לכאורה. מקרים אלה - המשודרים עם צילומים דרמטיים, כותרות ערוכות בכבדות ומוסרנות נוקשה - שלטו בקטעים ברשתות חדשות מערביות, הציפו את הרשתות החברתיות והציתו דיונים אינסופיים על ה"ברבריות" לכאורה של החברה הפלסטינית.

בינתיים, **מותם ההמוני של פלסטינים** - מעל 67,600 נהרגו על ידי כוחות ישראליים בשנתיים האחרונות בלבד - מדווח עם סוג של ניתוק בירוקרטי. אם הוא מוזכר בכלל, הוא מופיע כסטטיסטיקה קבורה מתחת לכותרות על חטופים ישראלים, מבצעים צבאיים או "תשתית חמאס".

הפער הזה אינו רק רשלנות עריכתית - הוא **הנדסת נרטיב**.

מדוע הוצאתם להורג של 6, 10 או אפילו 20 משתפי פעולה מייצרת יותר כותרות מאשר עשרות אלפי מקרי מוות של אזרחים? התשובה טמונה באופן שבו התקשורת הבינלאומית תוכנתה **להאניש את הסבל הישראלי ולפליל את ההתנגדות הפלסטינית**, תוך שהיא מציגה את המוות הפלסטיני כחשוד, מקרי או למרבה הצער "בלתי נמנע". מותו של פלסטיני ממתקפת טילים ישראלית מדווח כמו אירוע מזג אוויר - טרגי, אך לא אישי. הוצאתו להורג של משתף פעולה על ידי פלסטינים, לעומת זאת, היא **תיאטרון מוסרי**: הזדמנות למגישים, פרשנים ופוליטיקאים לשאול על עצם האנושיות של עם שלם.

זו אינה תאונה. זו תוצאה של עשורים של **דה-הומניזציה**, גזענות והתאמה אידיאולוגית, פיננסית ופוליטית של התקשורת המערבית לנרטיבים הישראליים. חוסר האיזון בסיקור אינו עוסק במה שחדשותי; הוא עוסק במה שמשרת את מבנה הכוח הדומיננטי.

סנסציונליזציה של החריג, מחיקת הנורמה

הוצאות להורג הן מטרידות והן ראויות לבדיקה. אך בעזה, הן **החריג**, לא הכלל. התקפות אוויריות ישראליות, לעומת זאת, הן **שגרה**, לעיתים מתוארות כ"מתקפות מדויקות" גם כאשר הן מחסלות שכונות שלמות. התקפות אלה הרגו אלפי ילדים, השטיחו בתי חולים ורעבו אוכלוסייה לעקירה המונית. ובכל זאת, איכשהו, **הברוטליות של הרג תעשייתי, המאושר על ידי המדינה** זוכה לפחות סיקור רגשי מאשר תהלוכת חשוד בבגידה ברחוב הרוס ממלחמה.

למה? משום שנרטיב משתפי הפעולה משרת מטרה: הוא מאשר את הדעות הקדומות המושרשות עמוק של המערב. הוא מספר סיפור מנחם שבו **הפלסטינים הם הבעיה**, אפילו בסבלם שלהם. שבו חמאס - ובהרחבה, כל הפלסטינים - הם לא רציונליים, נקמניים ולא ראויים לאמפתיה המורחבת לקורבנות במקומות אחרים.

זו אינה עיתונאות - זו **תחזוקה אידיאולוגית**.

אפילוג

בשנתיים האחרונות, הסיפור סופר **דרך עדשת הכובש**, לא הנכבש.

צפינו כיצד משתפי פעולה - כלים של כוח חיצוני - הועלו למרכז הבמה בעוד הילדים הקבורים בקברי אחים הפכו לבלתי נראים. שמענו את המילה "מתורבת" משמשת לא כסטנדרט להתנהגות, אלא כתג של עליונות גזעית ופוליטית. ראינו קריאות לצדק מעוותות לכלי תעמולה - לא כדי להגן על החלשים, אלא כדי להעמיק את הדה-הומניזציה שלהם.

נרטיב ההסברה תלוי בהיפוך זה. הוא משגשג על בלבול - על האמונה שהמושפעים חייבים תמיד להצדיק את כאבם, כעסם ואפילו קיומם. כאשר משתפי פעולה מוצאים להורג, זו ברבריות; כאשר עזה מופצצת, זו ביטחון. כאשר הפלסטינים מתנגדים, זה טרור; כאשר הם מתים בשקט, זה שלום. הסדר המוסרי שמגנה את חסרי הכוח על הישרדותם תוך שהוא פוטר את החזקים על הרג אינו סדר מוסרי כלל - זה תסריט שנכתב על ידי אימפריה, מבוצע על ידי התקשורת ונצרך על ידי אלה שמטושטשים מדי מכדי לראות את השתקפותם בחורבות.

הוצאות להורג של משתפי פעולה הן סימפטום של קריסה - של עולם שבו חוק וסדר הופצצו לעפר.

הן אינן הוכחה לברבריות פלסטינית, אלא לברבריות המוטלת על פלסטין.

מקורות

- **אסושייטד פרס.** "חמאס מוציא להורג יותר משני תריסר משתפי פעולה לכאורה בעזה." **חדשות AP**, 14 באוקטובר 2025.
- **לה מונד.** "תמיכתה הסמויה של ישראל ב'כוחות עממיים' חמושים בעזה מתנפצת." **מהדורה בינלאומית של לה מונד**, 10 באוקטובר 2025.
- **רויטרס.** "שבט בעזה מתנער מיאסר אבו שבאב על רקע האשמות בשוד ובשיתוף פעולה." **רויטרס**, 11 באוקטובר 2025.
- **דה וויק (בריטניה).** "מי הם 'הכוחות העממיים'? מבט מבפנים על קריסת השליח הישראלי בעזה." **דה וויק**, 12 באוקטובר 2025.
- **משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA).** **דו"ח השפעה הומניטרית מס' 59: הערכת נזקי תשתית וממשל ברצועת עזה.** 3 באוקטובר 2025.
- **משרד האו"ם לזכויות אדם (OHCHR).** "הרס מוסדות אזרחיים ומערכת המשפט בעזה." הודעה לעיתונות, 25 בספטמבר 2025.
- **קוד ארצות הברית כותרת 18 § 2381 - בגידה.** משרד ההוצאה לאור של ממשלת ארצות הברית, עדכני עד 2024.
- **בצלם - המרכז הישראלי לזכויות אדם בשטחים הכבושים.** **קטינים במעצר צבאי: בתי דין צבאיים ישראליים בגדה המערבית**, עדכון 2024.
- **אדאמיר - אגודת תמיכה באסירים וזכויות אדם.** **סטטיסטיקות וסקירה משפטית של מעצר מנהלי**, מאי 2025.
- **מועצת זכויות האדם של האו"ם.** **דו"ח הוועדה הבינלאומית לעצמאית לחקירה בשטח הפלסטיני הכבוש, כולל מזרח ירושלים, וישראל**, A/HRC/59/73, יוני 2025.
- **אסושייטד פרס.** "משרד הבריאות בעזה: מניין ההרוגים עולה ל-67,600." **חדשות AP**, 14 באוקטובר 2025.
- **הארץ.** "הצבא הישראלי מודה בשימוש במיליציות מקומיות בעזה לאיסוף מודיעין." **מהדורה באנגלית של הארץ**, 9 באוקטובר 2025.
- **קבוצת משבר בינלאומית.** **לאחר הפסקת האש: פירוק ונקמה בעזה**, דו"ח מס' 248, אוקטובר 2025.
- **אל ג'זירה אנגלית.** "חמאס אומר כי הזהיר משתפי פעולה לפני ההוצאות להורג; ישראל מגנה את ההרג." **אל ג'זירה**, 15 באוקטובר 2025.
- **משמר זכויות האדם.** **ישראל/פלסטין: סיום לענישה קולקטיבית בעזה.** 1 באוקטובר 2025.
- **כתבים ללא גבולות.** **נרטיבים תקשורתיים וסיקור מלחמה: עזה 2025**, אוקטובר 2025.